

Jan Anward

Professor i språk och kulturforskning

Född 1947 i Katrineholm. Fil.dr i allmän språkvetenskap vid Uppsala universitet 1981. Docent vid Stockholms universitet 1985. T.f. professor vid tema Kommunikation 1986. Bitr. professor vid Stockholms universitet 1995. Professor i allmän språkvetenskap vid Stockholms universitet 1999.

Den viktigaste drivkraften för Jan Anwards forskning har varit en vilja att förstå språkets roll i den mänskliga tillvaron. Vad åstadkommer vi dagligen och vad kan vi åstadkomma med språkets hjälp? Hur hänger olika egenskaper hos mänskliga språk ihop med språkets roll i vardagslivet?

Genomgående temata i Anwards forskning har varit språket som social verksamhet, språket som dynamiskt system, livslång språkutveckling samt språkanvändning som motor i språkutveckling och språkförändring.

I avhandlingen *Functions of passive and impersonal constructions* utarbetade Anward en modell av svenskans syntax som ett dynamiskt system, där vissa tidiga val begränsar hur systemet kan utvidgas, när större uttrycksstyrka behövs. På detta sätt går det att förklara dels varför svenskan har passiver och formella subjekt, dels varför dessa har de egenskaper de har.

I boken *Språkbruk och språkutveckling i skolan* presenterades en teori om språklig interaktion och språkutveckling, med särskild tillämpning på klassrumsinteraktion. Språkutveckling innebär att man tillägnar sig en repertoar av roller i sociala verksamheter: olika sätt att förhålla sig till sina samtalspartners och till ämnet. Skolundervisning, betraktad som språklig verksamhet, utnyttjar de enskilda elevernas repertoarer på ett strategiskt sätt och tenderar därför att bevara de skillnader i språkförmåga som finns mellan eleverna.

Ett viktigt resultat av denna forskning är en klarare bild av språkanvändningens villkor och deras roll i den individuella språkutvecklingen och därmed ett praktiskt redskap för personer som på olika sätt söker främja sin egen eller andras språkutveckling.

I senare forskning har Jan Anward bland annat visat hur ordklasssystemens "normala" egenskaper, det som gör ordklasser notoriskt svåra att definiera och jämföra tvärspråkligt, följer ur en dynamisk modell av språk-systems tillväxt. Han har också visat hur språkstruktur spontant uppstår ur en språkanvändning som på bästa sätt förenar yttrandeekonomi, uttrycksstyrka och effektiva strategier för att markera grupptillhörighet, kompetens och individualitet.